

d'n Blauwe Klauwier

Uitgave : VOGELWERKGROEP 'DE KEMPEN'

42²
EIGENDOM VAN:
VOGELWERKGROEP
'DE KEMPEN'

'78 42

VOGELWERK GROEP

DE KEMPEN.

BESTUUR:

Voorzitter: Frank Neyts, Van Speijkstraat 16, Eindhoven. (tel. 040-432469).

Secretaris: Jacques van Kessel, Evestraat 18, Veldhoven. (tel. 040- 531211).

Penningsmeester: Jan Heesters, Kruisstraat 39, Reusel. (giro 3560645)

Bestuursleden: Jan Wouters, Lindestraat 6 Reusel. (04976-2391).

Rob Aarts, Wagenmaker 30, Veldhoven. (tel. 531773).

Geert Sanders, Kruisstraat 42, Reusel, tevens verzorging
dia-archief. (tel 04976- 1205)

Tom Heijnen, Jan Sluijterweg 26, Eindhoven. (tel. 040-II4873)

Coördinator Nestkastenonderzoek: Jan Wouters.

Archief: Avifauna van de Kempen: Frank Neyts en Tom Heijnen. Waarnemingen
opsturen naar Frank Neyts, Van Speijkstraat 16, Eindhoven.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Redactie Blauwe Klauwier:

Ludy Aarts, Rob Aarts, Jacques van Kessel, Maarten Manders, Frank Neijts,
Jan Wouters en Zr. M. Silaska.

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

middelste zaagbek

**De avifauna van
Noord-Brabant van de 15de
tot de 20ste eeuw**

- Door: Dr. W.H.TH. Knippenberg. -

deel 5

Deel 5 van de avifauna van Noord-Brabant.

In hun voorwoord klagen zij "wegens de nog zeer onvolledige kennis der zuidelijke gewesten van dit Rijk". De lijst is uitermate onnauwkeurig en weinig betrouwbaar. Van vogels noemen zij voor Noord-Brabant slechts twee soorten: de Kleine Waterral(=Porseleinhoen) en de Nachtzwaluw; deze laatste kwam in tamelijk groot aantal voor.

De volledige lijst van de broedvogels, die Schlegel in zijn eerste wetenschappelijk verantwoorde naamlijst voor Noord-Brabant vermeldt, staat afgedrukt in het systematisch overzicht, dat na deze inleiding volgt. Vele gegevens waren meegedeeld door Verster van Wulverhorst: Wespandief (te Liempde?), door V.v.W. in de broedtijd geschoten en aan het Rijks Museum geschonken, Velduil (najaar), Oeverzwaluw (br.), Roodkopklauwier (br.), Bonte Vliegenvanger (najaar), Blauwborst (eenmaal waargenomen), Grote lijster (1 trekvogel in Noord-Brabant gevangen, 2 exx. in Zuid-Holland), Middelste Bonte Specht, Kleine Bonte Specht, "Kleine Groene Specht", Raaf (br.; wordt zeldzamer), Rotsmus (1 ex. gevangen op vinkebaan; in coll. M.Smits te Eindhoven), Holenduif (eenmaal waargenomen), Grote Trapgans (2 exx. in de laatste 40 j. geschoten), Kleine Trapgans (1 ex. jaren geleden bij Eindhoven geschoten), Goudplevier (br.), Poel-snip (br.), Watersnip (br.), Roerdomp (br. in Bossche Veld), Woudaapje (najaar), Kraanvogel (trek), en Porseleinhoen (menigvuldig in juli bij Den Bosch).

In 1853 gaven enige medewerkers, o.a. P.Six te Breda, enige aanvullende "Aantekeningen betreffende de inlandse vogelen". Van P.Six zijn de mededelingen over: Steenarend (Wouws Plantage dikwijls vooral in strenge winters; in één winter 7 exx.), "Koningsarend" Wotwse Plantage 1836 geschoten en te Antwerpen verkocht; Schlegel twijfelt aan de juiste determinatie), Zeearend (opgezet ex. in jachtgezelschap te Bergen op Zoom), Kuifleeuwerik (jaarlijks op de Heide), Holenduif (tweemaal in het najaar bij Breda), Grote Trapgans (!s winters niet zeldzaam; meestal 2-5 exx. bij elkaar), Houtsnip (isabelkleurig ex. bij Rucphen 1838), Bokje (gele variant bij Breda), Purporreiger (bij Etten-Leur),

vervolg:

Zwarte Ooievaar (2 ad. en 2 juv. exx. nov. 1843 bij Dintel-
oord; 1 juv. ex. hiervan in coll. Six), Waterral (vrij al-
gemeen in moerassen) en Nonnetje (1 ex. bij Roosendaal).
Onder de "Mededelingen betreffende onze inlandsche vogelen",
door G.M. de Graaf gepubliceerd uit aantekeningen van hem-
zelf en van zijn broer H.W. de Graaf, komt slechts een be-
richt over Noord-Brabant voor. Het is een bericht uit het
Handelsblad 21-9-1852 over een Zwarte Ooievaar, in septem-
ber 1852 in de omgeving van Helmond geschoten en toegezonden
aan de coll. Jhr. J.B. Verheyen te 's Hertogenbosch;
dit exemplaar bevindt zich thans niet meer in de coll. Ver-
heyen te Loon op Zand, noch in de coll. Verheyen te Tilburg.
De inventarisatie vond overal medewerking. In 1858 deelde
Schlegel mee, dat in 1855 vier Grote Zilverreigers waren
geschoten in ons land, o.a. een bij Breda; F.J.J. van Hoven,
wonend op Huize Muizerick te Vught, gaf een wijfje van het
Kleinst Waterhoen op, dat in de omgeving van Den Bosch op
het nest was geschoten. J.P. van Wickevoort Crommelin, die
in zijn collectie ook vogels uit Noord-Brabant bezat, gaf
een verklaring voor de Noordbrabantse naam voor de Hop; men
noemde hem daar "vlaszaaier", omdat zijn komst de geschikte
tijd voor het vlaszaaien aankondigde. A.A. van Bemmelen, die
ook de volksnamen van vogels verzamelde, deelde o.a. zeven
volksnamen uit Cuyk mee. Verder wees hij nog op een Barba-
rijse Slechtvalk, jong m., in het najaar 1857 te Valkenswaard
(Museum Leiden) en op het broeden van de Waterral aldaar
(Museum Leiden).

In de kring van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en
Wetenschappen te 's Hertogenbosch was de avifauna van Schle-
gel ook doorgedrongen. Reeds in 1853 kwam onder de prijs-
vragen, die jaarlijks door een commissie van het Genoot-
schap werden voorgesteld, ook voor "eene natuurkundige be-
schrijving van de onderscheidene vogelsoorten, welke in
deze provincie voorkomen. Hierbij zou de rangorde gevolgd
moeten worden, welke door de Heer C.J. Temminck, directeur
van het Rijks Museum te Leiden, was aangenomen; Temminck
was honorair lid van het Genootschap.

OP WEG NAAR ALTERNATIEVEN.

De wijze waarop onze inheemse fauna beheerd wordt laat nog wel eens wat te wensen over. Allerlei personen en instanties zien het als hun taak ingrepen in de natuur te plegen waarmee ze, bewust of onbewust, invloed uitoefenen op het wel en wee van onze dierpopulaties. Bij al deze activiteiten realiseert men zich vaak onvoldoende dat ieder menselijk ingrijpen een keten van reacties teweeg brengt; vrijwel zonder uitzondering leidt dit tot verarming van flora en fauna.

In de achterliggende periode heeft Stichting Kritisch Faunabeheer bij herhaling gewezen op misstanden bij het beheer van de inheemse fauna. In de meeste gevallen bleek onkunde, onvoldoende kennis van de ecologie, de voornaamste oorzaak te zijn voor het gesignaleerde wanbeheer. Kennelijk is het niet voldoende om de zwakke plaatsen in het faunabeheer aan te duiden, er moet meer gebeuren. We zullen moeten aangeven op welke wijze onze fauna verantwoord beheerd kan worden, we zullen de alternatieven moeten formuleren. Hieraan gaan we werken.

Enige tijd geleden werd door het bestuur van Stichting Kritisch Faunabeheer de Beheerscommissie ingesteld. De opdracht die deze commissie gekregen heeft kan als volgt omschreven worden:

"Het formuleren en propageren van maatregelen die leiden tot een moreel en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer"

Het zal duidelijk zijn dat deze opdracht verre van eenvoudig is. Voordat beheersmaatregelen geformuleerd kunnen worden zullen we eerst moeten weten welke plaats een diersoort inneemt in het ecosysteem. Een uitgebreide bestudering van de ecologie van de soort is dan ook onontbeerlijk. Voor deze omvangrijke taak is de commissie aangewezen op de hulp van al diegenen die zich in willen zetten voor een beter beheer van onze fauna.

Het ligt in de bedoeling dat de Beheerscommissie als een overkoepelend en coördinerend orgaan gaat functioneren. Onder verantwoordelijkheid van de commissie zullen werkgroepen zich bezig gaan houden met de problemen van de afzonderlijke diersoorten. Deze werkgroepen worden ingesteld per soort of per groep van soorten. Bij de bestudering van een soort vormt de ecologie het centrale thema. De taak van iedere werkgroep bestaat uit drie belangrijke elementen:

- Literatuuronderzoek. Voor iedere soort moet een overzicht gemaakt worden waarin alle, uit de literatuur bekende, ecologische gegevens zijn opgenomen. Aan de hand van dit overzicht kan worden vastgesteld op welke punten verder onderzoek wenselijk of noodzakelijk is.
- Eigen onderzoek. Indien de leden van een werkgroep daartoe in de gelegenheid zijn kunnen zij besluiten zelf onderzoek te gaan doen. Dit kan zijn ter controle of ter aanvulling van de gegevens uit de literatuur.

- Verslaggeving. Iedere werkgroep zal haar bevindingen neerleggen in een verslag. Een samenvatting hiervan kan dan als artikel in ARGUS gepubliceerd worden. Eventueel bestaat de mogelijkheid om het verslag in z'n geheel te publiceren als "Ecologisch Rapport" van Stichting Kritisch Faunabeheer.

Ter ondersteuning van de activiteiten van de werkgroepen zal de Beheerscommissie zich bezig houden met zaken van meer technische aard. Hierbij kan gedacht worden aan het benaderen van personen en instanties met voorstellen of verzoeken namens een werkgroep of aan het organiseren van werkbijeenkomsten en symposia. In principe wordt de bijdrage van de Beheerscommissie bepaald door de wensen en noden van de werkgroepen.

Voor welke diersoorten werkgroepen worden opgericht hangt af van de belangstelling van degenen die ons actief willen steunen. Natuurlijk heeft de commissie wel een aantal wensen. Ze zou graag meer ecologische informatie hebben over de soorten die in de jachtwet genoemd worden. Het is ons, met name, niet duidelijk waarom een aantal in deze wet genoemde predatoren en aaseters zo fel bestreden dienen te worden.

Tal van andere soorten dreigen min of meer geruisloos uit onze fauna te verdwijnen. Dit geldt voor de meeste soorten amfibieën en reptielen. Verder voor een aantal soorten insecten (vliegend hert, vuurvlieder), sommige vogelsoorten (vooral predatoren) en voor een aanzienlijk aantal zoogdieren (vleermuizen, slaapmuizen).

Een betere kennis van de ecologie vormt de eerste stap op weg naar een verantwoord beheer van deze populaties, temeer omdat voor de meeste van deze soorten een actief beheersbeleid noodzakelijk is.

Het spreekt vanzelf dat de mogelijkheden voor de vorming van werkgroepen niet door bovenstaande opsomming beperkt worden. Iedereen kan, met zijn eigen specifieke kennis en interesse, een bijdrage leveren tot een moreel en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer. Wij rekenen op Uw daadwerkelijke steun.

Ed J. Gubbels.

Degenen die zich als lid van een werkgroep willen opgeven kunnen naar onderstaand adres schrijven. Graag met duidelijke vermelding van de diersoort(en) waar Uw belangstelling naar uitgaat. Wij zullen dan zo spoedig mogelijk contact met U opnemen.

Beheerscommissie
Stichting Kritisch Faunabeheer.
p/a H.v. Everdinck
Hogezijde 7
DEN HAAG. telf 070-669515

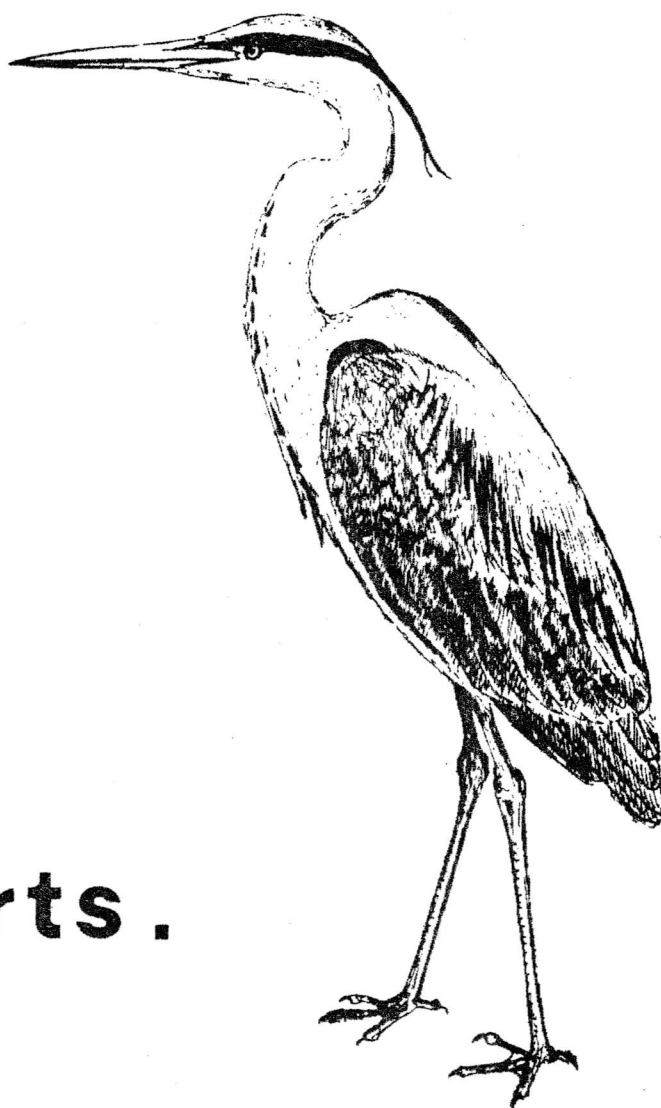
WIJ SPRAKEN

MET...

door

Ludy- en

Rob Aarts.

WIJ SPRAKEN MET: Wim Jacobs

"Als ik niet kom ben ik dood"

Zo'n kop doet de gemoederen in het goede Brabantse Kempenland sidderen. Wie zou dat wel zijn? Dat moet wel een aparte zijn! Die komt niet van hier! Hoe dan ook. Deze uitspraak duidt op een man met karakter, voor wie een aantal geboden levensregels zijn. Laten we zien.

Het startpunt voor onze ontmoeting met Wim Jacobs is een goede Valkenswaardse Chinees. Een goed maal maakt de tong los, zo bleek:

Als praktisch ingestelde knul volgde Wim de Philips bedrijfs-school, welk bedrijf hij nu dient als machinewerker (voor de kenners: vonkverspaner). Zijn belangstelling voor de natuur dateert reeds vanaf de lagere school, waar hij door een goede schoolmeester op het natuurpad gezet werd: "Wat die meester weet kan ik ook weten!", de juiste mentaliteit dus. Zoals velen startte Wim met vogelen. Het werd een springplank naar een veel ruimere natuurstudie, zich toespitsend op waterleven, de hydrobiologie. Met name de hydrobiologie is voor Wim de aanzet geweest tot fotografie en schitterend teken-, penteken-, en schilderwerk. Zijn microscoop (een zeer fraaie) is zijn kleurentelevisie.

Wim blijkt verder een groot kenner van het Brabantse (speciaal Kempische) landschap en culturele leven. Wie daar het zijne van wil weten gaat maar eens met hem mee op landschapsexcursie.

Vanachter een ouderwetse tas Brabantse koffie, gemalen bonen en heet water in de kop, turen we de huiskamer in: geen kleurentelevisie, geen stereo-installatie, geen open haard, geen schrootjesplafond. Wel een serie schoppen en spaden (van platte bats tot gemeente schop, met lange leunsteel) wel schildersgerei, wel allerlei natuurobjecten en archeologische vondsten, wel drie blokfluiten.

Een grote tafel vol natuurboeken, tijdschriften, aantekeningen en een enorme houten stoel maken de kamer compleet. Hier spreekt de sfeer van pure eenvoud, van bezinning.

Achter deze deur houdt de gejaagdheid op. Hier begint iets nieuws, iets wezenlijks.

vervolg:

Hier past een man van principes een man op wie gerekend kan worden.

Wim Jacobs is hard voor zichzelf maar ook voor anderen. Wie met hem in zee gaat, voor wat dan ook, zal het weten: afspraken zijn afspraken "Als ik niet kom ben ik dood" en dat geldt voor anderen ook.

Te vaak heeft Wim in het nabije verleden zijn hoofd gestoten. Te vaak zijn zijn werklust en idealisme misbruikt door lieden die het zelf lieten afweten. Wijs geworden zegt hij nu: "Genieten is de hoofdzaak, dat staat hoog in het vaandel geschreven".

De tegenwoordige tijd roept bij Wim, zoals bij velen, veel vragen op. Vragen waarop hijzelf wel een antwoord heeft door te leven zoals hij dat wil. Dit leven wil hij echter niet als voorbeeld stellen aan anderen, daarvoor relativeert hij zichzelf te sterk.

Nog een kleine zeven jaar, Wim is dan 40, dan wil hij al zijn tijd besteden aan natuurstudie en excursies. Of dat financieel haalbaar is daarover maakt Wim zich geen zorgen. "We zien wel, anders gaan we wel weer aan de slag".

Een vrouw? "Het is niet uitgesloten", zo betoogt hij, "maar ze zal zich moeten aanpassen, er zullen eisen aan gesteld worden".

Een boeiende uitdaging dus aan de vrouw die niet bang is zichzelf te ontmoeten.

Eens poseerde Wim met een Malpie schilderij in Valkenswaard. De konklusie van de organisatoren over Wim Jacobs luidde toen:

"op z'n zachts gezegd een merkwaardig man".

Wij konkluderen bovendien:

"een oprecht man".

Rob en Ludy.

DE BELAIS HE KEMPEN

door:

Lex Peeters

Daar ik vernomen heb dat veel mensen menen zich bij het vogelen te moeten beperken tot uitsluitend de Nederlandse Kempen, heb ik een stukje geschreven over enkele gebieden van ornithologische betekenis in de omgeving van Postel en Mol. Deze gebieden staan op volgorde, d.w.z. naar hun ligging: bij een vertrek vanuit Postel naar de Maat, van de Maat naar Mol en vanuit Mol weer terug naar Postel.

WURFT:

4 vrij kleine (goud-)viskweekvijvers, gelegen in het bos. Het gebied is van ornithologische betekenis, daar hier in het najaar zowel Visarend als IJsvogel komen fourageren.

ZWART KOT:

Vrij grote viskweekvijver, die aan de noord-, west- en oostzijde geheel door naaldbos is omgeven. Geschiedenis: Een tiental jaren geleden was deze plas nog een natuurlijk ven, met interessante broedvogels als Geoorde Fuut en Zwarte Stern. Tevens bevatte het ven de enige Kokmeeuwenkolonie uit de omgeving.

De huidige betekenis:

- Broedgebied van Fuut, Kleine Plevier, Kuifeend, Tafeleend en Meerkoet.
- Pleistergebied voor: Pijlstaart, Smient, Slobeend, Wintertaling, Visarend, Blauwe Reiger, Smelleken, Bruine Kiekendief, Aalscholver, (in voorjaar/zomer '77 vertoefde hier gedurende 3 maanden een onv. exemplaar!), Zwarte Ooievaar.
- Fourageergebied van Zwarte Stern, IJsvogel en veel zwaluwen.
- Belangrijk punt in de trekroute van roofvogels.

Na gedurende 3 maanden wekelijks 1 dag te tellen, is een verslag tot stand gekomen: "Roofvogeltrektellen, Zwart Kot" door Hans Cornelissen.

Opmerking: Vanaf 1977 wordt het water van deze visvijver 's winters afgelaten, hetgeen uiteraard van nadelige invloed is op de aantallen eenden die hier in dat jaargetijde pleisterden!

RIEBOS:

Akkerlandgebied dat omgeven wordt door naald- en populierenbos.

In het oosten ligt een stuk veen dat vele gaten bevat door het "turfsteken". (Eigendom van "De Nieuwewaal").

Het gebied is aantrekkelijk vanwege o.a. het rijk voorkomen van de Klokjesgentiaan en omdat het in de trekroute ligt van Kraanvogels, ganzen en roofvogels. Ook de waarneming van 'n troep van 145 Aalscholwers in het najaar van 1976 mag wel worden gememoreerd.

Overigens wordt het gebied bedreigd door een geplande zilverzandwinning!

MAAT:

4 plassen, a. 'n visvijver met weinig, b. 2 visvijvers met veel rietbegroeiing en c. 'n soort natuurlijk ven.

a. broedgebied van enkele paren Futen.

b. fourageer-(en ten dele broed-)gebied voor o.a. IJsvogel, Wintertaling, Waterral, Aalscholver en Visarend.

c. broedgebied van de Zwarte Stern, hoewel hem dat slecht afgaat vanwege de zware bejaging in dit gebied.

ZILVERSTRAND:

Op de zeilvijver worden 's winters nogal eens Brilduikers waargenomen, doch in klein aantal (1 tot 5 exx.).

VISVIJVERS SLUIS:

2 visvijvers die omgeven zijn door bos en liggen aan de weg Postel-
mol. Ondanks de geringe oppervlakte van de plasjes is het aantal waar
te nemen vogels groot:

Fuut, Dodaars, Kuifeend, Tafeleend en Heerkoet zijn broedvogel, terwijl
buiten de broedtijd ook IJsvogel en Blauwe Reiger waar te nemen zijn.

ZILVERZAND INNIGEN MOL:

Globaal bekeken zijn het 3 zeer grote plassen, die ontstaan zijn door
het wegzuigen van zilverzand t.b.v. de glasindustrie.

a. oostelijke plas, geheel omgeven door bos:

Zilver-, Storm- en Kokmeeuwen verzamelen zich hier om later te
gaan slapen op plas b. Visarend, Fuut en IJsvogel zijn hier fou-
ragerend aan te treffen.

b. Plas, gelegen tussen oostelijke en westelijke zandwinning:

Belangrijke slaapplek (vooral januari en februari) voor Zilver-,
Storm- en Kokmeeuwen. 's Winters hier veel eenden, medst Wilde.
Winter '77/78 ca. 2000, maar in andere jaren soms wel 7000 !
De hoge wand van de oever is een ideale broedgelegenheid voor
Oeverzwaluw en IJsvogel. Als pleisteraars kunnen o.a. Visarend,
Aalscholver en Blauwe Reiger worden aangetroffen.

c. De westelijke plas:

(Uit landschappelijk oogpunt is het geheel van (zomer-)huisjes,
fabrieken en de kerncentrale van Mol op de oever en in de omge-
ving, niet bepaald fraai, in tegendeel!)

De Fuut is hier broedvogel en op de plas worden soms zeldzame water-
vogels aangetroffen:

Roodkeelduiker, tijdens de winter '76/'77 was 1 ex. enkele dagen
aanwezig.

Parelduiker, als Roodkeelduiker, maar in de winter '77/'78 versche-
nen zelfs 2 exx. die lange tijd pleisterden!

Roodhalsfuut: Vroeg in het najaar van '77 3 exx. aanwezig, doch na
korte tijd vertrokken. In december wederom 1 ex. dat
tot minstens januari bleef.

Op deze plas worden vrij regelmatig Nonnetjes waargenomen.

ELZENHAGENGEBIED TEN OOSTEN VAN PLS G.:

Het gebied bestaat uit natte weilandjes, omgeven door elzenhagen.

In de winter zijn hier Sijs (in groepen tot 90 exx.) en Putter (in groe-
pen tot 45 exx.) algemeen.

KAMPINASTRAND:

Plasjes met veel riet, gelegen aan verkeersweg.

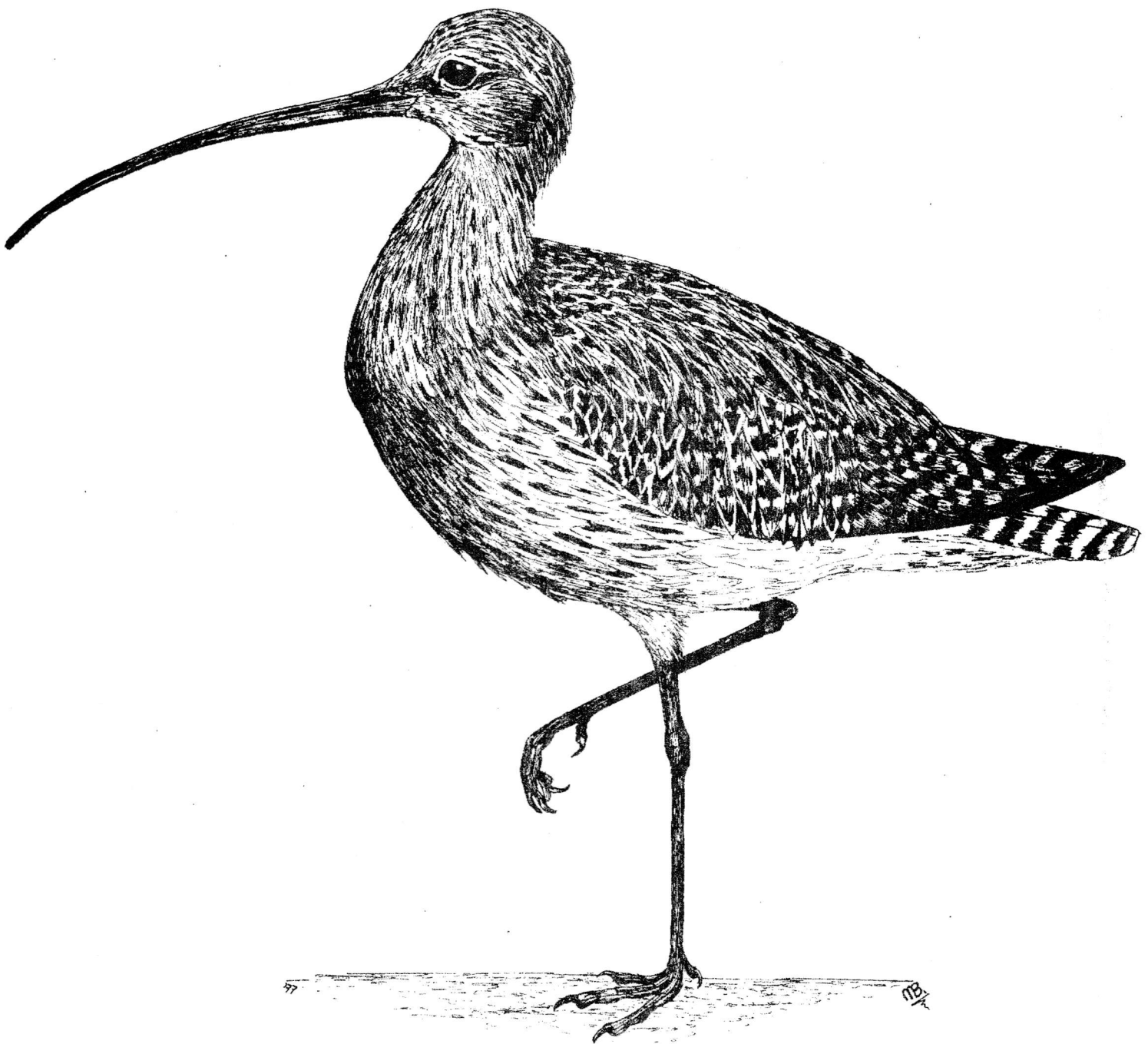
Tientallen jaren geleden (ca. 30 jr.) mochten hier nog ca. 15 paar Woud-
aapjes tot broeden gekomen zijn, maar toen was het gebied veel uitge-
breider. Nu kunnen we er waarnemen: Koerdomp, IJsvogel, Slobeend en
Dodaars.

Ik hoop dat ik met dit stukje de aandacht van enkele vogelaars heb
kunnen vestigen op dit mooie en vogelrijke gedeelte van de (Belgi-
sche) Kempen.

Lex.

voor u gelezen.

samenstelling: jan wouters.

VOOR U GELEZEN.

In Ardea 65: I-2 (1977)

Een artikel over het jagen van 3 soorten Kiekendieven tijdens de broed-tijd. Hieruit blijkt dat bij alle soorten de vrouwtjes dichterbij het nest jagen dan de mannetjes. De Grauwe Kiekendief mannetjes komen het verst van het nest bij het jagen, de Bruine mannetjes het minst ver, n.l. \pm 2 km. Ook in jachttechniek was er verschil: de Bruine Kiekendieven zochten hun gebied grondig af, de Blauwe en de Grauwe vlogen meer door langs randen, bermen enz. Hierdoor is er toch een scheiding tussen de soorten als ze in hetzelfde gebied voorkomen, en maken ze gebruik van verschillende voedselbronnen.

Verder een bijdrage over (on)trouw aan het overwinteringsgebied van de Spreeuw. Uit onderzoek van Perdeck is bekend dat Spreeuwen hun vorige overwinteringsgebied weer op kunnen zoeken als ze worden verplaatst. Toch blijken 'swinters in Nederland geringde Spreeuwen, in een volgende winter teruggevonden te worden op afstanden van gemiddeld meer dan 100 km. van de ringplaats. Dus Spreeuwen zijn niet erg trouw aan de overwinteringsplaats in Nederland. Dit kan samenhangen met het feit dat Nederland een minder gunstige overwinteringsplaats is dan Zuid-Engeland met zijn zachte winters. Als een Spreeuw de ene winter niet verder komt dan Nederland, kan hij een volgend najaar wat vroeger vertrekken en wel naar Engeland gaan.

In: Journal für Ornithologie van april 1977 valt een korte mededeling op die voer is voor nestfotografen. Daaruit blijkt dat bij onderzoeken naar het broedsucces van Winterkoning, Grote Karekiet, Bosrietzanger, Zwartkop en Fluitsier, deze soorten voldoende jongen groot brengen om de soort in stand te houden d.w.z. \pm jongen per paar per jaar. Dit ondanks het feit dat er intensief naar de nesten gezocht werd en dat deze regelmatig werden gecontroleerd. Men probeerde om alle nesten van de soort in het onderzoekgebied te vinden en te controleren. Hieruit zou men mogen konkluderen dat het onderzoek niet gevaarlijk is voor het voortbestaan van de soort.

Dat lijkt heel aardig maar toch is voorzichtigheid geboden. Want het kan toch best zijn dat nesten die regelmatig gecontroleerd worden gemiddeld minder jongen opleveren dan ongecontroleerde nesten. Met andere woorden: ten gevolge van het onderzoek kunnen toch wel nesten verloren gaan,

en iedere vermindering van het broedsucces is natuurlijk ongewenst omdat daardoor een vogelsoort minder reserves overhoudt.

In: Journal für Ornithologie van oktober 1977.

Een onderzoek naar de invloed van verschillende weersfactoren op de herfsttrek van Zanglijsters. Als maat voor de sterkte van de trek werd het aantal Zanglijsters genomen dat per dag op Helgoland gevangen was. Het bleek dat de wind de weersfactor was die het meeste invloed had op de trek. De grootste kans op Zanglijstertrek is er op Helgoland bij NO-wind die de hele nacht aanhoudt. De Lijsters hebben dus het liefst de wind in de rug, want ze trekken naar het ZW. De kans op trek van Zanglijsters wordt kleiner bij een hoge vochtigheid, hoge temperatuur, veel bewolking en regen; die kans wordt groter bij hoge luchtdruk. In de loop van het trekseizoen wordt de kans dat een vogel gaat trekken natuurlijk ook steeds groter, hoewel er op het laatst weinig vogels meer trekken omdat de meeste al weg zijn.

In: Watervogels van november 1977 staat een verslag van de watervogeltellingen in de jaren 1972 tot en met 1974.

Daaruit blijkt dat Nederland een zeer belangrijk gebied is voor de overwintering en of doortrek van bijvoorbeeld: Nonnetje, Krakeend, Smient, Pijlstaart, Slobeend, Toppereend, Kuifeend, Tafeleend, Grote Zaagbek, Bergeend en Kleine Zwaan.

Verder ook aardig materiaal om eens te vergelijken met de resultaten van de plassentellingen in Noord-Brabant.

Jan Wouters.

ORNITHOMANIA

door

FRANK NEYTS

en

JACQUES V. KESSEL.

Vogels allerlei oftewel Ornithomania !

Hallo, hallo, hier zijn we dan weer met de meest gelezen rubriek van ons schone blad! Hoewel?

Oh ja, hartelijk dank voor alle magistrale, stralende, overweldigende inzendingen die wij ook deze maal weer van u mochten ontvangen, onze dank is zo mogelijk nog grootser! Helaas hebben vele van uw inzendingen de censuur nog niet gepasseerd en konden zodoende nog niet geplaatst worden. Wij vragen u dan ook voortaan een zekere mate van zelfcensuur toe te passen, dit bespaart ons werk en het bevordert een snelle plaatsing!

N.B. Sommigen onder u gaan zo ver in hun zelfcensuur dat zij helemaal niets meer op papier krijgen. Dat is nou ook weer niet de bedoeling!

Uitreiking Ornithomanische faal-certifikaten:

1. Aan de Franse regering wegens verregaande laksheid in de derde graad, omdat zij zo "snel" en "akkuraat" ingrepen na de ramp met de "Amoco Cadiz".
2. Aan alle oliemaatschappijen die zulke grote supertankers in gebruik hebben wegens verregaande domheid in de derde graad.
3. Aan de Belgische vogelaar die, ondanks de vermaning in de vorige aflevering van ornithomania, van de Molse Parelduikers tóch IJsduikers wilde maken, wegens verregaande domheid in de 2e graad.

Uitreiking Ornithomanische ere-medailles + ornithomaanzaadbroodje:

De redactie van Ornithomania kon met de beste wil van de wereld geen enkele reden vinden om ook maar iemand in deze oliedonkere wereld een ere-medaille toe te kennen, laat staan 3 dubbeltjes uit te geven voor een ornithomaanzaadbroodje.

Zoutvracht Rijn nog steeds te hoog.

Na de ondertekening van het zoutverdrag op 3 december 1976 kwam in 1977 de aap van de Rijzverziltling lokaal uit de mouw.

1. In het begin van '77 werden alle records gebroken; zelfs importeerde de Rijn voor het eerst in de geschiedenis op een dag meer dan 100.000 ton afvalzouten in ons land. Dat wil zeggen: de totale jaarlijkse zoutbehoefte van de gehele Nederlandse bevolking binnen 24 uur.
2. Iedere maand leverde een hogere zoutvracht op dan het jaar tevoren.
3. Hoewel het zoutverdrag van het "stand-still"beginsel (geen hogere belasting) uitgaat werd de jaarhoeveelheid zout van 1976 reeds in november overschreden en lag de jaarvracht van 1977 meer dan 15 procent boven die van 1976.

Wie lust er nog (zoute) neultjes?

Uit: "Tussentijds bericht" 1978-1. Periodieke kontaktbrief van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee.

Dat wij (redactie Ornithomania, red.) met onze tijd meegaan hebben wij u reeds vaak genoeg laten merken, ook wij zijn dus "trendgevoelig". Daarom zullen ook wij (redactie Ornithomania, red.) even proeven van een bepaalde trend, die in menige periodiek hoogtij viert: nl. de rubriek "Wist U al..... dat enz."

Daar gaat-ie- dus:

Wist U al....:

Dat Lex Peters begin maart 2 zwenkende Scholeksters zag op het Goorven?

Dat na de vorstperiode er plosteling veel Grutto's, Wulpen en ook Roodborstta-puiten terugwaren?

Dat ook de Tjiftjaf daarna niet lang op zich heeft laten wachten?

Dat er bij de laatste kapaktie een bijl is zoekgeraakt en dat de (on-)eerlijke vinder vriendelijk doch dringend verzocht wordt deze bij de redactie c.g. rechtmatige eigenaar in te leveren?

Dat bij niet opvolgen van dit verzoek iedere deelnemer aan de laatste kapaktie een ornithomanisch faal-certificaat wegens oneerlijkheid in de derde graad krijgt uitgereikt?

Dat er ook al Kraanvogels zijn gesignaleerd?

Vervolg "Wist U dat...:"

Dat de volgende "Blauwe Klauwier" een speciaal "Roofvogelnummer" gaat worden?

Dat ook U daarvoor een bijdrage kan leveren?

Dat daarom iedereen die nog iets weet, leest, heeft liggen, ziet, hoort enz. over roofvogels, steetvogels, klanperts, gevorderde vrijbuiters, gevleugelde roofridders of hoe ze ook mogen heten, vriendelijk edoch zeer dringend verzocht wordt dit aan de redactie mede te delen c.g. te overhandigen opdat dit speciale nummer een "dijk" van een blad wordt, waarna eenieder met arendsogen zal uitkijken en het met scherpe klauwen zal proberen te overmeesteren!

Dat dit een onmogelijk lange zin was die je vast 2x moet lezen?

Dat de "Hees-vogelaars" behalve op Brilduikers hun telescopen ook wel eens schijnen te richten op mensen die graag zonder zwembroek c.g. bikini zwemmen?

Dat we daarom binnenkort van deze studie-groep een verslag mogen verwachten over zwemmende en duikende Roodborstjes, Blauwborstjes en Witgatjes?

Dat wij ~~xxxxx~~ alvast één konklusie uit dit rapport speciaal voor de rubriek "Ornithomania" mogen vermelden, nl. ~~xxx~~:

Dat definitief is komen vast te staan dat bij watertemperaturen beneden de 15° C. aanvankelijke Roodborstjes als Blauwborstjes weer uit dat water komen?

Dat uw geliefde voorzitter vrijdag 7 april a.s. op rij-eksamen moet en dat hij daarom verwacht dat jullie allemaal voor hem zullen duimen?

Dat hij, bij gunstig resultaat, zich voortaan zal voortbewegen in een Anas deusjevoas ssp. oranje?

Dat hij echter vermoedt de examinerator een zenuwcrisis te zullen bezorgen?

Dat dit het einde is?

Uilen--ekskursie:

Maandagavond 27 maart j.l. kwam de redactie van "Ornithomania" op het geweldige idee om in de omgeving van Geldrop wat naar uilen te gaan luisteren. Daar de redactie zich op dat moment in de omgeving van de heer H. Heijnen bevond werd deze bereid gevonden aan deze expeditie deel te nemen. Na op de Rielse Dijk tevergeefs naar een Steenuil te hebben geluisterd (of niet dus) werd keers gezet naar Heeze, vanwege de daar aanwezige Bosuilen. Zo ver is het helaas nooit gekomen want om onverklaarbare redenen week ons voertuig ('n peuzje 204) van het juiste pad en eer wij tot bezinning kwamen bevonden wij ons in d'n Anvers. Aldaar zochten wij tevergeefs naar Bosuilen, Rans- en/of Steenuilen, al moet vermeld worden dat wij vele andere vreemde nachtvogels zagen en zelfs een enkele nachtvlinder. Op een vroeg tijdstip verlieten wij wederom deze poel des ~~xxx~~ ^{ver} en wie schetst onze verbazing toen wij in de omgeving van Retie in het licht van de helverlichte betonplaat die ze in België "weg" noemen een Ransuil zagen? Hou, wie? Hoe, naar voldaan (wat wil je na zo'n buil gebakken aardappelen die ze in Bels 'n "portie fritten" noemen?) doken wij weer vroeg in onze bedjes.

Ornithomaanse punk:

De schedel van een Vale Gier door je linker oorlel.

Een foto van Deborah Harry ("Blondie") op de frontlenzen van je kijker.

Sex, drugs, rock 'n roll & bird-watching is all your body needs.

The Bird-Pistols.

"Birdie"

'n Opgezette Oehoe aan een kettinkje om je nek.

Met Deborah Harry en ~~xxxxx~~ Johnny Rotten naar Parelduikers gaan kijken in Hol.

Johnny Rotten thuislaten.

De Parelduikers de Parelduikers laten.

Je kijker "vergeten".

Niet in Hol aankomen.

"De tuin der lusten" van Jeroen Bosch.

'n Ijsvogel met 'n stekelbaars door z'n neusgeten.

Uw voorzitter in 'n Lelijke Mend.

BROEDVOGELS VAN DE COLLSE ZEGGE

Door Frank Neyts en Tom Heijnen

In het afgelopen broedseizoen (1977) werd het gebied De Collse Zegge globaal op broedvogels geïnventariseerd. Dit gebied, vnl. bestaande uit een zeggevegetatie, moerasbosjes en populierenbosjes (totaal ca. 50 hectare) ligt in de gemeenten Nuenen, Eindhoven en Heeze.

Aanleiding voor de inventarisatie was de dreigende aantasting van het gebied door o.a. een overmatige bemesting en de planning van een zigeunerkamp.

Wij krijgen de indruk dat dit bijzonder waardevolle gebiedje sterk verwaarloosd wordt door de betreffende gemeenten.

In het hiernavolgende overzicht worden de inventarisatieresultaten beknopt weergegeven. De inventarisatie in 1977 was zeker niet volledig zodat de vermelde aantallen in de meeste gevallen minima zijn. In het komende broedseizoen willen we een goede inventarisatie uitvoeren om op deze wijze te kunnen bijdragen tot een betere bescherming van de Collse Zegge.

Aantal vastgestelde broedterritoria in de Collse Zegge (ca. 50 ha.) in 1977:

Wilde Eend	2-3	Sprinkhaanrietzanger	1?
Wintertaling	1	Kleine Karekiet	50
Patrijs	4	Bosrietzanger	30
Fazant	13	Riëtzanger	13
Waterral	2	Spotvogel	1
Waterhoen	8	Zwartkopje	17-19
Kievit	1	Tuinfluitier	7
Watersnip	2-4	Grasmus	8
Holenduif	?	Fitis	15-16
Houtduif (niet geteld)	?	Tjiftjaf	43-48
Turkse Tortel	1	Heggenus	23
Koekoek	3-4	Gele Kwikstaart	1-2
Grote Bonte Specht	ws. 2	Spreeuw	?
Veldleeuwerik	2	Ringmus	?
Wielewaal	1	Groenling	4
Zwarte Kraai	4-5	Vink	2
Ekster	1	Geelgors	-
Vlaamse Gaai	1	Rietgors	37
Koolmees	15		
Pimpelmees	4	Incidentele broedgevallen 1973 - 1976:	
Matkopmees	8-9	Boomvalk	ws. 1
Staartmees	3	Kleine Bonte Specht	1
Boomkruiper	4	Snor	3
Winterkoninkje	50	Grote Karekiet	1-2
Roodborstje	10-11		
Nachtegaal	1		
Blauwborstje	7-8		
Roodborsttapuit	1		
Merel	21		
Zanglijster	4		
Grote Lijster	2		

Toelichting:

- Waterral - In 1975 werden 6-7 en in 1976 5 territoria vastgesteld.
Bruine Kiekendief - De biotoop is geschikt maar door verstoringen broedt de soort er niet. Er werd wel balts en copulatie waargenomen.
Boomvalk - In 1975 broedde waarschijnlijk een paartje in een kraaiennest.
Steenuil - Ofschoon de Collse Zegge met directe omgeving op het oog zeer geschikt lijkt voor de Steenuil, werd deze soort nog nimmer hier gezien.
Ransuil - Deze vogel broedt vlak bij de Zegge.
IJsvogel - Het voedselbiotoop is geschikt voor de IJsvogel maar voldoende nestgelegenheid ontbreekt. Het is zinvol deze kunstmatig aan te leggen.
Sprinkhaanrietzanger - In 1973-75 circa 5 territoria.

In totaal konden in 1977 420 - 435 broedterritoria vastgesteld worden, verdeeld over 48 soorten. In de periode 1973-77 waren dit 51-52 soorten. Het werkelijk aantal broedparen overschrijdt zeker de 450, wat neerkomt op een gemiddelde dichtheid van ongeveer 9 paren per hectare.

Al met al zijn dit zeer hoge waarden voor een klein gebied als de Collse Zegge. Het gebied herbergt vooral veel moerasvogels. Een aantal soorten behoren tot de regionaal schaarse; dit is in onderstaande geïllustreerd:

Het aantal broedparen van een aantal soorten in de Collse Zegge, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal paren in het zgn. karteringsdeel Zuidoost-Brabant (zie fig. 6 in publicatie nr. 2 van onze werkgroep). Naar gegevens uit de periode 1973 - 1977 (maxima uit deze jaren).

Boomvalk	ca. 6 %
Waterral	ca. 10 %
Watersnip	ca. 10 %
Kleine Bonte Specht	ca. 10-15 %
Blauwborstje	ca. 8-11 %
Sprinkhaanrietzanger	ca. 15 %
Snor	ca. 15 %
Grote Karekiet	ca. 10 %
Rietzanger	ca. 35 %

Ook voor trek- en wintervogels heeft de Zegge een belangrijke functie. Tot de waargenomen soorten in deze categorie die in het gebied pleisterden behoren onder meer: Dodaars, Sperwer en Buizerd, Porseleinhoen, Watersnip, IJsvogel, Baardmannetje, Waterspreeuw, Gras- en Waterpieper, Grote Gele Kwikstaart en diverse vinksoorten en gorssoorten.

Algemene conclusie:

De Collse Zegge herbergt een opmerkelijke vogelfauna. Een exacte inventarisatie is wenselijk, zowel wat betreft vogels als o.a. de flora. Deze moet liefst dit jaar plaats vinden, opdat zo snel mogelijk een rapport samengesteld kan worden waarin advies moet worden uitgebracht aan de betreffende gemeenten over de wenselijke beheersmaatregelen e.d.

knip -

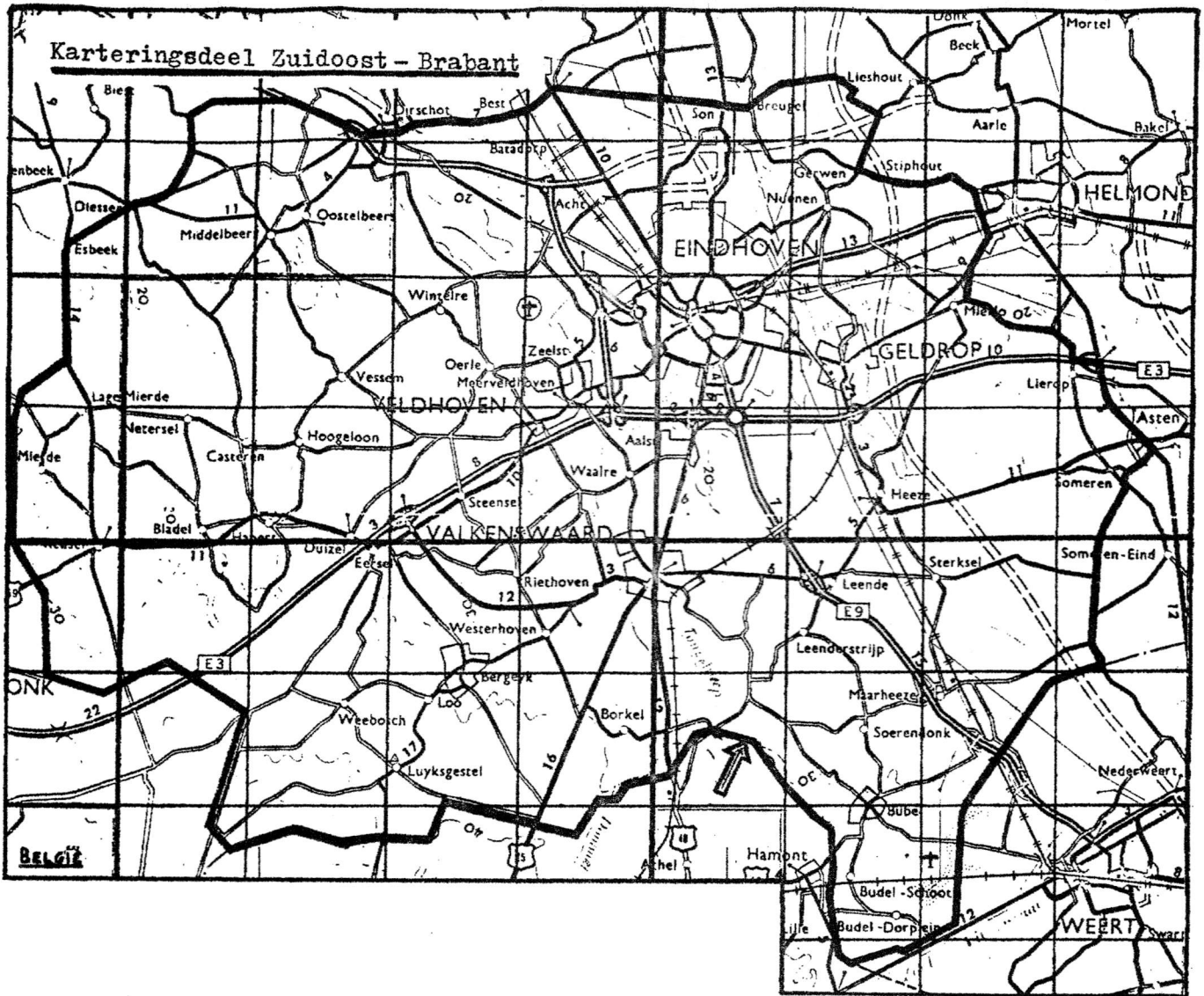

sel -

nieuws!

„WERKGEBIED”

Vogelwerkgroep „de Kempen”

RUILVERKAVELING "DE MORTELEN" STAGNEERT.

de gedelegeerde H.Hendriksen van de Agglomeratie Eindhoven is slecht te spreken over de manier waarop in het provinciehuis plotseling besluiten zijn genomen over het natuurgebied "De Mortelen in Oirschot.

De heer Hendriksen, die de portefeuille van o.m. Milieu en Landschap beheert, heeft namens de Agglomeratie zitting in een stuurgroep die zich met de Mortelen bezig houdt. Hendriksen, noch de voorzitter van die stuurgroep, de gedeputeerde Y.v.d.Werff, waren echter uitgenodigd voor de bespreking. hoewel het al twee weken geleden was dat de vergadering gehouden was, had Hendriksen nog geen verslag ontvangen.

"Naar wat ik ervan gehoord en uit het persbericht gelezen heb, lijken het nogal definitieve besluiten.", aldus gedelegeerde Hendriksen. "Laat ik echter ook stellen, dat ik het een goede zaak vind dat er voor de betrokken boeren een eind komt aan een periode van grote onzekerheid die ontstond door de stagnatie van de ruilverkaveling".

Op maandag 20 december 1977, werden er in het provinciehuis in den Bosch onder leiding van gedeputeerde ir. S.Siepman knopen doorgemaakt in de jaren slepende kwestie. De vergadering werd bijgewoond door allerlei ambtelijke instanties en afgevaardigden van de gemeenten Best en Oirschot. Ze was bijeengekomen op verzoek van de directie van de Cultuur-Technische Dienst.

VERGOEDINGEN.

Er werd toen "in principe besloten" dat het te beschermen gebied de Mortelen 650 hectaren groot zou zijn. De boeren die daar hun bedrijf uitoefenen krijgen een paar alternatieven aangeboden, variërend van uitruilen van hun grond tot het aangaan van beheersovereenkomsten, die laatste zijn dan nodig omdat de boeren in de Mortelen omwille van de landschapsbescherming zich in hun bedrijfsvoering moeten beperken. Dat scheelt hun in de opbrengst en dus stelt de overheid er vergoedingen tegenover.

Op grond van de gemaakte afspraken zou de ruilverkaveling binnen een paar maanden weer van start kunnen, maar de boeren zouden dan toch ook wél moeten weten hoe die beheersovereenkomsten er zullen uitzien en daar schort het aan. Richtlijnen zijn er amper, omdat ze per strek kunnen verschillen en dan ook nog individueel toegepast moeten kunnen worden. commissie die dat in onze provincie moet uitzoeken, (de commissie Relatienota) komt in januari pas voor de tweede keer bijeen.

"UITGEKLEED PLAN"

Agglomeratiebestuurder Hendriksen neemt de zaak overigens vrij hoog op,

omdat hij nu nog steeds niet weet of eerder gemaakte afspraken worden nagekomen of niet. Dat geldt met name een compromis dat door alle partijen in de moeizame ruilverkavelingskwestie werd aanvaard voor de gebieden die buiten de Mortelen zijn gelegen. Het gaat daar om landschapselementen waar de ruilverkaveling als het ware omheen zou moeten gaan en de werkgroep die dat allemaal uitknobbelde stond ook onder leiding van de gedeputeerde Siepman.

In de afspraken die nu door Siepman in een puur ambtelijk overleg zijn gemaakt, is alleen sprake van het grensgebied rond de Mortelen waar de boeren op vrijwillige basis beheersovereenkomsten kunnen sluiten.

Tot de 20ste december zag het er naar uit dat er totaal een gebied van 1200 ha. onder deze niet eens zo vervaagende reservaatplannen zou komen te vallen. Dat de Brabantse Milieufederatie in een reactie spreekt van een "uitgekleed plan" veroorzaakt door een "Coup van landbouworganisaties" is dan ook niet verwonderlijk.

Zodoende heeft de Agglomeratie kritiek op de huidige gang van zaken rond de ruilverkaveling van het natuurgebied De Mortelen in Oirschot.

0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0

0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0

0-0-0-0-0-0-0

"Bossen zingen niet eeuwig" (een artikel in de vorige Blauwe Klauwier), over de slechte toestand waarin het Nederlandse bos, in het algemeen, verkeert, nu een artikeltje dat gelukkig een wat beter geluid laat horen;

OPKNAPBEURT VOOR BOSSEN.

Eind 1977 en de komende lente zal een begin worden gemaakt met het inhalen van het achterstallig onderhoud van tweederde van het totale bosbestand in ons land.

Het gaat hier om de ruim 150.000 ha. bos die in handen zijn van gemeenten, landschapsinstellingen en particulieren. Dat met dit onderhoud, hard nodig om het ernstige verval van dit bosbestand te verhelpen, kan worden begonnen is te danken aan de op 1 juni van dit jaar in werking getreden Beschikking Bosbijdragen.

Deze regeling houdt in dat alle boscijgenaren in Nederland, behalve uiteraard overheidsorganen als Staatsbosbeheer, 75 procent van de benodigde

onderhoudskosten vergoed krijgen en bovendien een vaste vergoeding in de beheerskosten per hectare bos, mits die boseigenaren een plan hebben opgesteld voor minimaal vijf jaar. Bovendien moeten zij hun bossen voor het publiek openstellen.

Dit jaar hebben volgens de Heidemij vele boseigenaren besteed aan het opstellen van het benodigde plan en zijn de goedkeuringen van Staatsbosbeheer afgekomen, zodat nu kan worden begonnen met het onderhoud van tweederde van ons bosbestand. Dit is hoognodig omdat het onderhoud de laatste jaren schromelijk is achtergebleven, waardoor ook de opbrengst voortdurend minder is geworden.

Onderhoud van een bos is nodig om de houtproductie op peil te houden en om de recreatieve waarde van het bos zo goed mogelijk te kunnen benutten, zonder dat de natuurlijke waarden van het bos in gevaar komen. Bovendien is een goed onderhouden bos minder kwetsbaar voor natuurrampen als storm en brand en is het beter bestand tegen ziekten en insectenplagen.

Om nu de boseigenaren te steunen en hun vragen over het hoe en het wat van de nieuwe subsidie te beantwoorden, organiseert de Heide- maatschappij in Gelderland, Overijssel en Noord-Brabant een aantal bos- bouwvoorlichtings- en demonstratiedagen.

Staatsbosbeheer zal de op die dagen verwachte 600 boseigenaren voor- lichting geven over de beschikking bosbijdragen en de Heide maatschappij zal de bouwkundige aspecten belichten.

Excursie Oostelijk Flevoland 25 februari 1978

Uiteraard was het na de godenkwaardige vergadering van de "evening of the night before" niet mogelijk voor ons (Rob, Ludy en ikke) vroeg op te staan. Edoch om iets over 7 onder een gehoeglijk zonnetje en 'n milde temperatuur ging het polderwaarts. De reis ging voorspoedig en wij arriveerden op de plaats van bestemming om 'n uur of 9. Snel reeds werden wij gekonfronteerd met groepen overvliegende ganzen, vooral Grauwe. (De hele dag waren de vogels erg onrustig, vandaar dat wij geen nauwkeurige opgave kunnen doen van de aanwezige ganzen!). 'n Bakje koffie uit de thermosfles was een godlijk okskuus om even te stoppen en naar de ganzen te kijken en te luisteren. Prachtig!

Onze eerste "echte" stop was bij een fourageplaats voor ganzen, wij telden hier enkele 100-en Grauwe, 10-tallen Kolganzen en 'n eenzame Branta bernicla. Deze kreeg weldra gezelschap van 'n 16-tal soortgenoten wier keffend geluid al van verre hoorbaar was.

Onderwijl viel het oog op een groepje "inkachtigen" van "verdacht" allei en jawel, na vakkundige besluiping (dus niet opgepest!) zagen wij hun gele snater-tjes en waren 't dus Praterertjes. Béntje pronkte nog even met z'n roze stuit in 't zonnetje en bewees dus van het mannelijk geslacht te zijn.

Nu hoorden en zagen we ook wat gewonere soorten als: Winterkoning, Heggeaus, Houtduif, Buiserd (veel), Worenvalk (nog meer) en Bonte Kraai (ontzettend veel). Maar weer wat verder gereden en gestopt bij een groot wak (veel water was nog goddeels bedekt met ijs, helaas!) alwaar wij Bergeonden, Pijlstaarten, Winter-talingen en vele Grauwe Ganzen telden. Tweemaal vloog een groepje Goudplevier-en over en warempel een eenzame Grutto, die voor lantebode speelde.

Het ging nu richting Oostvaardersdijk, waar wij onze eerste Blauwe Kiek, 'n Dame, zagen en stopten bij een ijsvlakte waarop wat zwanen. Helaas bleven deze domme dieren ondetermineerbaar vanwege het feit dat zij kop en nek grotendeels verstopten onder hunne vleugelen. Rob's aandacht werd getrokken door een een-zame steltloper die op het ijs liep te fourageren! Het bleek een Boetbekje te zijn en nu ontzdekten we ook op de oever nog 'n aantal van deze pietjes, 10 in totaal. De tijd was gevloeden en dus was het 11 uur, waarop onze nagen begon-nen te klagen om soep. Wij op weg naar het restaurantje op de Oostvaardersdijk. Onderweg zagen we op het IJsselmeer vele eenden, vooral Tafel- en Luitendenden, maar ook Grote Zagers, Brilduivers en enkele Krakeenden. Het deed ons genoeg de meeste eenden met een vaartje van 70 km. te kunnen determineren, zodat eens temeer duidelijk werd dat vogelen helemaal niet moeilijk is (?).

Bij het 2e bordje er tensoep zat Rob al wat merkwaardig te kijken, hetgeen nog erger werd toen ik aan mijn derde bordje begon: zo'n klein menneke en zo'n ootlust. Daar ik geen zin had in een omlet en de soep bijna op was gingen we maar weer. In de omgeving van het restaurantje bespeurden we enkele dodaarzen bij een stuwte en 'n enkele Sijs, tevens de laatste van die dag.

Ook hier konden we vanaf een parkeerterrein rustig op het IJsselmeer kijken, zeer plezierig zo met het zonnetje in de rug. Ondanks deze optimale omstandig-heden zagen we weinig bijzonders, d.w.z. enkele Futen, wat duikeenden en Meerkoeten.

We gingen dezelfde weg terug en stopten weer bij de Bentbekken. De inmiddels wakkergeworden zwanen bleken Knobbels te zijn en er liepen nu ook wat pipers rond. Howel er enkele afwijkende individuen bij waren (zwaar gestreopt bijv.) bleken het allemaal Graspiepers te zijn, die, vooral in de winter, nogal varia-bel kunnen zijn. Wel zagen en hoorden we nog 'n 2-tal Oeverpiepers, die on-middelbaar opvielen door hun sombere uiterlijk en hun forse gestalte.

Ludy attendeerde ons op 'n klein roofvogeltje dat laag over de weg scheerden en 'n Sperwer bleek te zijn. Diezelfde Sperwer, of 'n andere, meende Rob even later weer te zien, hij zag althans "iets grijs" in het struikgewas duiken. We stopten even om dat te verifiëren, maar we zagen geen Sperwer. Klapksters zijn echter ook grijs en die zagen we wel! Prachtig konden we hem observeren, op 'n 20-tal meters van de wagen. Steeds wilde hij naar onderen duiken, maar klaarblijkelijk maakten wij hem toch watz zenuwachtig. Hij vloog iedere keer een 10-tal meters verder, balancerend op de toppen van de wilgjes langs de weg. Uiteindelijk lieten we hem maar met rust.

We vervolgden onze weg (ik geloof de Worenvalkweg?) en r d'n deze tot het einde af. Hier loopt een kanaaltje en ligt 'n sluisje en daar stopten we.

vervolg verslag ekskursie Plevopolders.

Hier hadden we een mooi uitzicht op de omgeving: rietvelden, bosaanplant en het kanaaltje. Vrijwel onmiddellijk zagen we een aantal Blauwe Daves, enkele Buizerden en 'n ander soort roofvogel. Door zijn soepele vleugelslag en zijn groot formaat, alsmede omdat hij laag ver het terrein vloog determineerden wij hem voorzichtig als Bruine Kiek. Weldra ging hij achter wat hoger zweven en zagen wij nu duidelijk een witte staart met zwarte eindband. Dit, gekombineerd met die soepele lange vleugels, maakte dat het woord "Ruigpootbuizerd" als uit één mond kwam.

De volgende stop was een onverwachte, Rob wilde overspannen "stop!" en niet zonder reden: een fraaie Roerdomp sloop rond in de berm van de weg. Hij stopten dus, pal voor zijn neus, maar daar trok-ie zich niets van aan. Rustigjes ging hij op jacht: naar muizen! Tot 3x toe zagen wij hoe hij een muis ving (éénmaal zeker een spitsmuis spec.) die als een dikke bobbel door zijn slokdarm naar ond eren ging! Wee mij, die zijn camera en telelens had thuisgelaten!

Richting huis nu, uitgeleide gedaan door onze eerste Blauwe Heren, vele Buizerden en Horenvalken, als wachtposten in de boompjes langs de weg, en de zoveelste Bonte Kraaien.

Tussen Harderwijk en Amersfoort hielden we even een koffie-met-appeltaart-met-slagroom-stop bij restaurant Tulde, al gauw omgedoopt tot een wat brabantser "wa lulde". Hier lieten we tussen de koffie en de appeltaart nog effe 'n Grote Gele Kwik verschieten die zijn superslanke silhouet en 'n scherp "tsik" als souvenir in onze ogen en oren achterliet. Na de wat moeizaam verorberde appeltaart-met-slagroom (boven op de 1½ liter erwtensoep) maakten we terwille van de goede spijsvertering nog 'n waad lingetje langs het Veluwemeer. 2 Kleine Mantelmeeuwen van de ssp. "intermedius" zorgden voor een passend afscheid van deze prachtige dag! Van de terugreis herinner ik me alleen mooie dromen over muizenvangende Roerdompen, in de wind wiegelende Klapksters, zeilende Ruigpooten en nijldige Grote Gele Kwikken en ontzettend veel eten..... ik sliep geloof ik.

Ludy, bedankt voor het geduldige xchauxieren met 2 kerels die om de ~~hxx~~ haverklap "stop" gilden en telkens weer wat gekke moonden te zien!

Frank.

P.s. Een volledige soortenlijst is tegen betaling van een geringe vergoeding ('n paar pilsjes bijv.) a.s. vrijdag op de vergadering te verkrijgen.

JAARVERSLAG VOGELWERKGT.OEP "DE KEMPEN" 1977.

Om het jaarverslag niet al te lang te maken, zal ik me beperken tot het bespreken van de belangrijkste activiteiten over 1977.

- Maandelijksse bijeenkomsten: Voor het bestuur was het niet altijd gemakkelijk een goed en interessant programma te presenteren. De opkomst van het aantal leden was wel gunstig. Het bestuur zou graag meer ideeën binnen willen krijgen van de leden zelf.
- Bekentellingen (organisatie: Tom Heijnen) Twee keer gedaan met veel belangstelling van de leden.
- Plassentellingen (opgezet door Frank Neijts, Henk Moller en Ad van Poppel) het geheel liep wel goed, maar van diverse waarnemers kwamen de gegevens ruim laat binnen, zodat er geen verslagen konden worden gemaakt. Er zal nog een gecombineerd verslag verschijnen van de tellingen gehouden in september, oktober en november 1977.
- Nestkastenproject Koningshof: Na de aankoop van Koningshof door Beter Wonen veranderde nogal wat: Er werden grote parkeerplaatsen aangelegd, en er moesten nogal wat bomen verdwijnen. De resultaten van het nestkastenproject waren niet erg goed. Waarschijnlijk zullen we in 1978 veel moeten wijzigen aan de verspreiding van de nestkasten.
- SOVON project: door een aantal leden werd hieraan meegewerkt, ook werden voor een aantal blokken aanvullende gegevens verzameld. Tom Heijnen is de districtscoördinator geworden. In de winter 1978-1979 zal worden gestart met het landelijk "winterproject"
- Contactorgaan voor vogelstudie van de K.N.N.V. Zoals gebruikelijk bezochten ook dit jaar weer enkele leden van de werkgroep de jaarlijkse bijeenkomst van het contactorgaan in Utrecht (Monique van Schoubroeck, Tom Heijnen en Jacques van Kessel)
- Blauwe Klauwier: er kwamen regelmatige redactievergaderingen. Er verschenen 3 nummers, en het bekenverslag verscheen i.p.v. een Blauwe Klauwier. Het stencilwerk werd gedaan door Zr. Silaska alsmede de vormgeving. Het streven is 6 nummers voor 1978, waaronder een roofvogelnummer.
- Tentoonstelling "Natuur in de Kempen", (december in Eersel). Deze is erg goed verlopen dankzij de voortreffelijke samenwerking tussen VWG. en ACJN. afdeling Eindhoven + Eersel. We mogen hier wel van een groot succes spreken.
- Archief V.W.G.: de gegevens van de broedvogels worden door Tom Heijnen bijgehouden en de gegevens van de niet-broedvogels worden bijgehouden door Frank Neijts.

- Excursies: Er waren niet veel excursies.
Een zangvogelexcursie naar de Elshouters, en een Zuid-Limburg excursie om de holle wegen te bekijken. In "De Utrecht" werd een excursie voor een groep bijenimkers geleid door leden van onze werkgroep.
- Diaarchief: Nog steeds worden dia's ingezameld door Geert Sanders om naast de bestaande diaserie van de Vogelwerkgroep nog een andere serie te kunnen samenstellen.
De diaserie werd gebruikt voor een scholengemeenschap in Aalst, het werd een groot succes. Daarnaast werd voor de Vogelvereniging Veldhoven een lezing gehouden. Iedereen van de Werkgroep kan deze diaserie over "De natuur in de Kempen" lenen.
- Kapactiviteiten: Deze werden voor het eerst geïntroduceerd.
Een grote houtwal bij Zandoerle werd geheel opgeknapt. Twee zaterdagdagen zijn we bezig geweest. Er was veel hulp en iedereen was erg tevreden over dit werk.
Rob Aarts, Paul Dobbelaar en Chris Thönissen zullen samen de nieuwe activiteiten coördineren en onderzoeken.
- Bedankt als lid: S.Lemmens, A.Nouwens, B.Jacobs, B.Dielissen.
- Verschenen publicaties: Bekentelling door Tom Heijnen
Overzicht vogelactiviteiten in de Kempen
door Tom Heijnen.
- Te verwachten publicaties in 1978: Malpieverslag door H.Lurling en T.Heijnen
Bekenslag door Tom Heijnen
Cartierheideverslag door Marco Bakermans
Kraanvogelverslag door Tom Heijnen
Groot- en Kleinmeerverslag door Rob Aarts en Jacques van Kessel
Avifauna van de Kempen door Frank Neijts en To Heijnen.

Jacques van Kessel.